

Dov R. Aleksandrowicz

Krakow 2016

ZABURZENIA ROZWOJOWE I ROZWÓJ UCZUCIOWY

Historia:

zainteresowanie z końcem XIX wieku:

Poznawczy,

Uzuciowe: Freud, zdarzenia pierwszych lat kształcą objawy i osobowość (rekonstrukcja);

Systematyczne obserwacje dopiero w połowie XX wieku:

- Mahler
- Spitz
- Anna Freud
- Bowlby & Ainsworth
- Wniosek: decydujący wpływ opieki matki („więź”)

Eksperymenty: Harlow (małpy), Hoffer (szczury)

Psychoanalityczna teoria rozwoju: Centralna
oś: więź dziecko-matka

Wszechstronna, solidna teoria, oparta o tysiące obserwacji, naukowo uzasadniona (ale może powodować przeoczenie faktów do których ona się nie odnosi: „naukowa autostrada”)

Wrodzone różnice:

„Zwykła” historia, „zwykli” rodzice: dzieci dobrze się rozwijają; prócz jednego. Zagadka i wyzwanie;

Wpływ usposobienia:

„Głos rozsądku jest cichy, ale nie przestanie mówić aż go się wysłucha” (Freud, 1927)

Systematyczne badania:

- Escalona
- Korner
- Chess & Thomas
- Brazelton
- Heidelise Als; M. Aleksandrowicz

Schemat rozwoju:

1. Noworodek to nie „ułamkowy dorosły”
2. Fazy rozwojowe są określone celem („zadaniem”)
3. Wyłonienie się nowej umiejętności umożliwia osiągnięcie nowego celu

Pierwsza faza = 0 - 6/12+-. Cel: więź z matką (wzgl. opiekunem). („*pokochar matkę i spowodować żeby ona mnie kochała*”)

Umiejętności niezbędne:

1. nawiązanie kontaktu
2. pamięć (tzw. „ukryta”)
3. rozpoznanie nowości (znajomość = radość)
4. podstawowa regulacja uczuć
5. sygnalizowanie

Problemy:

1. niewłaściwy rozwój więzi,
2. brak poczucia bezpieczeństwa, „zaufania do świata”
3. trudności społeczne,
4. defekt empatii

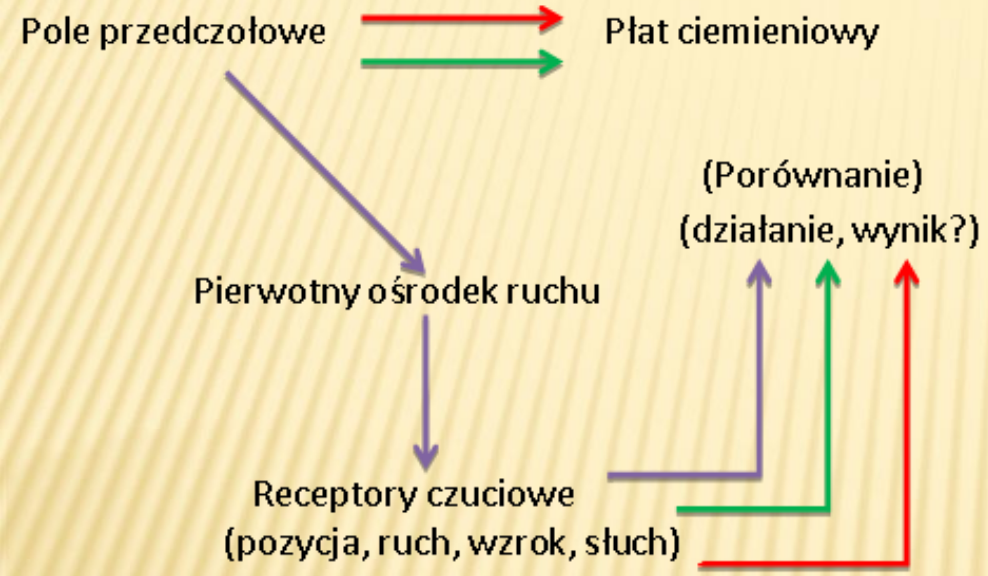
Druga faza = 4/12 - 12/12.

Cel:

- Uzyskanie (początkowej) kontroli nad ciałem i nad nieożywionym otoczeniem.
- Odkrycie otoczenia przedmiotów
- Konsolidacja „działalności” („agencji”) jako komponent jaźni („ja chcę, ja robię”) („*volo et facio ergo sum*”)

Umiejętność:

- Koordynacja wzrokowo ruchowa (**celowy ruch**)
- Przewidywanie **wyniku działania** (poczucie kontroli)

Wynik podobny do planu = satysfakcja,
przyjemność, uciecha

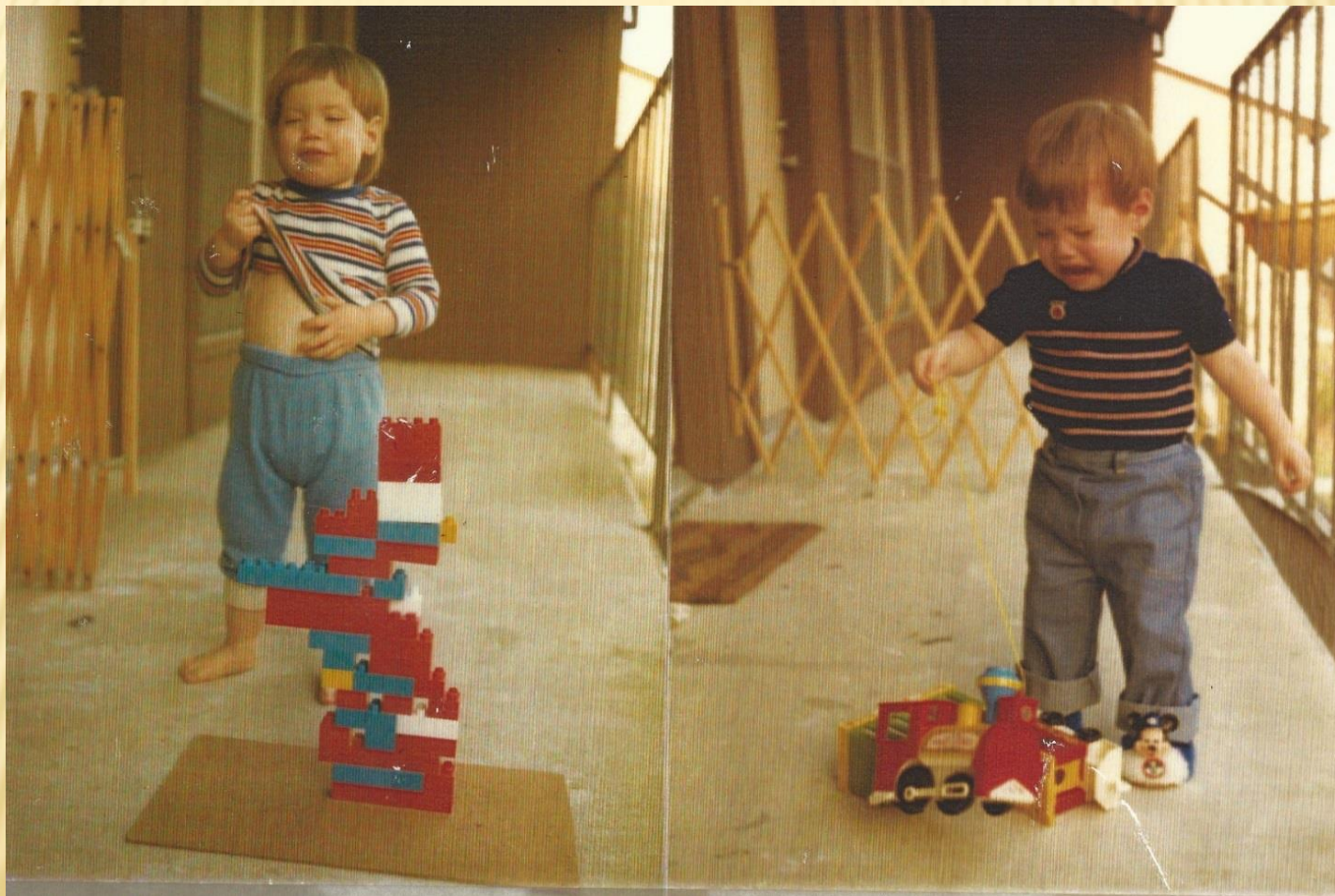
Niepodobny = rozczarowanie, przygnębienie

Satysfakcja wynagradza adaptacyjne działanie
(podstawowy biologiczny mechanizm)

Frustracja:

1. Określenie rzeczywistości
2. Bodziec do rozwoju (alternatywy)

TRIUMF I PORAŽKA

Problemy: nadmiar frustracji, brak poczucia pewności siebie, ujemna samo ocena,

Nieprawidłowość przewidywania, utrata kontroli, bezradność

Wyższy poziom poznawczy = większa różnica plan/wynik

Kształcenie jaźni:

Satysfakcja = wzmocnienie narcystyczne („jestem mocny, umiejętny, wartościowy”)

Frustracja = uraz narcyzmu („jestem słaby, niesprawny, bezwartościowy”)

Trzecia faza = 1-3 lat.

Cel: początek niezależności.

Umiejętność:

1. Ruchliwość
2. Wyrażenie agresji (*„Uczyć się kochać, uczyć się kłócić”*)

Problemy: brak pewności siebie, nietolerancja frustracji (albo krytyki), bierność albo agresja, dalszy uraz jaźni

Dalszy ciąg rozwoju: nowe wyzwania:
(poznawcze, fizyczne, społeczne) , nowe
satysfakcje i nowe frustracje.

Wyższa inteligencja daje więcej możliwości ale
często powiększa frustrację i samokrytykę.

Ochrona narcyzmu: unikanie bolesnej frustracji

(powiększa niedobór)

bierność-defetyzm, („przynajmniej ja sam sobie to robię, siebie krytykuję”, błazeństwo),

ucieczka do „złudy kontroli” (fantazja, gry komputerowe),

„udawanie zucha” (agresja, ryzykowne zachowanie)

INGERENCJA:

1. Diagnoza:

- Historia rozwojowa
- Wywiad
- Test: WISC, KABC, Bender. Problem „przeciętnych” wyników
- Źródło błędu: „Mam wytłumaczenie”
- Wartość terapeutyczna diagnozy (pacjent, rodzice)

Tytuł wykresu

-
2. “Objazd”
 3. Ćwiczenie defektywnych funkcji
 4. Zachęcanie rozwiniętych funkcji („oazy kompetencji”), hobby, twórczość („rehabilitacja zranionego narcyzmu”)
 5. Psychoterapia
 6. Farmakoterapia:
 - Psychoaktywne środki u dzieci, „blaski i cienie”

PODSUMOWANIE:

- Subtelne zaburzenia rozwojowe są częste;
- Zaburzenia rozwojowe powodują zaburzenie rozwoju uczuciowo-społecznego, szczególnie gdy utrudniają osiągnięcie celu jednej z faz rozwojowych;
- Zaburzenia rozwojowe powodują nadmiar frustracji, tzn. uraz narcyzmu i słabość jaźni;
- Główne objawy to: niski wizerunek jaźni, brak pewności siebie, bezradność, osłabiona regulacja popędów, gniew, próby „dawania sobie rady” (często nieskuteczne);
- Ingerencja, biorąca pod uwagę zaburzenia jaźni, może być skuteczna: „Projekt na osiemnaście lat”

*Maleńki ptaszek,
Nisko fruwa, boi się że wiatr go potrąci,
A wielkie ptaki wysoko latają, nie bojąc się wiatru,
I jemu dokuczają.
On chciałby wszystkim pokazać że on też potrafi,
Ale nie może,
Bo nie.*

(Roni Yogev, 12 lat)

Z pozwoleniem autorki

DZIĘKUJĘ